

STORTINGET

Representantforslag 109 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Marius Arion Nilsen, Terje Halleland og Bård Hoksrud

Dokument 8:109 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marius Arion Nilsen, Terje Halleland og Bård Hoksrud om deltakelse i EU-kommisjonens European Industrial Alliance on Small Modular Reactors (SMRs)

Til Stortinget

Bakgrunn

EU-kommisjonen publiserte nylig en invitasjon til private og offentlige selskaper og institusjoner i 40 europeiske land til å delta i «European Industrial Alliance on SMRs» for små modulære kjernekraftverk (SMRs). Målet er å fremskynde utvikling, demonstrasjon og utplassering av SMRs innen tidlig 2030-tall. EUs energikommisær Kadri Simson har uttalt at dette allerede kan skje før 2030.

Blant landene som inviteres til å delta, er Norge. Fristen til å melde seg på er 12. april 2024. Dette meldte nettstedet energiogklima.no 15. februar 2024.

SMRs er kjernekraftanlegg som er mindre (under 300 MWe) enn konvensjonelle kjernekraftanlegg (gjernene over 1000 MWe). Dette gjør dem vesentlig mer fleksible – både når det gjelder plassering, byggetid og mengde kjølevann – og velegnet for off-grid energiforsyning i områder med stort kraftbehov.

Kommisjonen anser at SMRs vil spille en rolle i skiftet mot ren energi, og at det vil styrke energisikkerheten i Europa de neste årene. Kommisjonen anser også at SMRs har en rekke fordeler sammenlignet med de større, konvensjonelle kjernekraftanleggene. Blant disse er

kortere byggetid, bedre sikkerhet og større appell til private investorer grunnet lavere startkostnader og kortere utviklingstid.

SMRs-alliansen vil blant annet jobbe med å identifisere de mest lovende, trygge og kostnadseffektive SMRs-teknologiene, støtte SMRs-prosjekter og styrke den europeiske verdikjeden, jobbe med finansieringsløsninger og identifisere fremtidige behov for forskning på SMRs.

Regjeringen drøfter nå mulig deltakelse i alliansen, opplyste Europower 26. februar 2024. Statssekretær Elisabeth Sæther i Energidepartementet understreker imidlertid at regjeringen ønsker å konsentrere innsatsen om de energikildene som har mest potensial for Norge, og der Norge allerede har kompetanse og erfaring. Hun holder imidlertid muligheten åpen for kjernekraft «en gang i fremtiden». I den ordinære spørretimen onsdag 6. mars 2024, hvor utenriksminister Espen Barth Eide svarte på vegne av energiministeren, ble spørsmålet angående deltakelse i EUs SMRs-allianse diskutert. Regjeringen var negativ til deltakelse i prosjektet.

Det trekkes gjerne frem av skeptikere til kjernekraft som et energialternativ i Norge, at bruk av SMRs ligger langt frem i tid og at det per i dag er for dyrt. Disse argumentene benyttes også av regjeringen. Forslagsstillerne er av den overbevisning at den tunge satsingen på kjernekraft generelt og SMRs spesielt har potensial til å fremskynde både teknologitviking og tidsplan. Opprettelse av en allianse for SMRs i EU som har mål om utplassering av kraftverk innen tidlig 2030-tall, kan innebære at man vil få en langt raskere realisering av SMRs i Europa enn tidligere forespeilet.

Kommisjonens initiativ er i tråd med oppmerksomheten som kjernekraft har fått globalt. Nesten samtlige EU-land samt noen av de største økonomiene i verden

viser en fornyet interesse for kjernekraft som en måte å produsere kraft og redusere utslipp på. På COP28 i desember 2023 forpliktet 22 land seg til å tredoble kapasiteten til kjernekraftenergi innen 2050.

Norge er godt integrert i det europeiske handelsmarkedet, herunder energimarkedet. Norge deltar i svært mange EU-initiativ og organer som ligger utenfor det som er omfattet av EØS-avtalen, og hvor flere virker å ha begrenset relevans for Norge. Forslagsstillerne mener at SMRs-alliansen er et godt eksempel på et EU-samarbeid der Norge bør delta fra begynnelsen, selv om regjeringen holder frem at kjernekraft ikke er aktuelt for Norge per i dag. Deltakelse i kommisjonens SMRs-alli-

anse kan sørge for at Norge blir en del av utviklingen og utformingen av det som kan bli en av de viktigste energikildene i tiden fremover, både i Europa og globalt.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

Stortinget ber regjeringen sørge for deltakelse i EU-kommisjonens European Industrial Alliance on SMRs innen oppgitte frister.

7. mars 2024

Marius Arion Nilsen

Terje Halleland

Bård Hoksrud